

CONFERINȚA ARHEOLOGICĂ DE LA VARȘOVIA

Între 4 și 8 mai 1955, a avut loc la Varșovia prima conferință a arheologilor polonezi, organizată de Institutul de istorie a culturii materiale de pe lângă Academia de Științe Polonă. Urmând pilda arheologilor sovietici, la această conferință au fost invitați, pentru un schimb de experiență, și reprezentanții arheologiei din țările vecine de democrație populară și, firește, cei ai arheologiei sovietice. Uniunea Sovietică a fost reprezentată la conferința arheologică din capitala Poloniei prin savanții cu renume P. N. Tretiakov și B. A. Ribakov. Din țara noastră a participat, în calitate de delegat al Academiei R.P.R. și al Institutului pentru relațiile cu străinătatea, cel care semnează aceste rânduri.

Într-o serie de ședințe plenare și pe secții, învățații arheologi polonezi au înfățișat, prin comunicări documentate, urmărite cu cel mai mare interes de o mulțime de specialiști — profesori, cercetători, studenți și oameni de cultură — minunatele rezultate obținute de știința arheologică poloneză în ultimii zece ani.

Comunicările din plen sau din secții au arătat, într-adevăr, gradul superior la care a reușit să se ridice, în scurt timp, știința arheologică polonă. Conținutul variat al comunicărilor prezentate la conferință aducea nu numai dovada preocupărilor multiple ale cercetătorilor polonezi, dar și mărturia unei înalte concepții și capacități de a organiza, executa și interpreta lucrările arheologice. Faptul a putut fi, apoi, pe deplin verificat pe teren, prin vizitarea șantiștelor și a muzeelor, care a urmat după încheierea dezbaterilor. Remarcabilele succese se datoresc, fără îndoială, muncii perseverente a corpului de arheologi, continuând o veche tradiție de activitate pe tărîmul acestor cercetări istorice, dar și sprijinului larg acordat de partid și de guvern. Concepția nouă marxistă despre istorie și despre ramura arheologiei, ca și exemplul viu al științei arheologice, sovietice au făcut ca această muncă uriașă să atingă și în calitate o treaptă superioară.

Un rol însemnat în dezvoltarea științei și activității arheologice au și cele trei mari societăți de arheologie din Varșovia, Poznan și Wrocław. Un însemnat număr de publicații periodice ale diferitelor institute și muzee, cărți, monografiile și lucrări de popularizare fac cunoscute aceste cercetări.

Aproape toate dezbaterile s-au purtat în jurul marilor probleme de istorie străveche, veche și medie a pământului polonez. Aceste probleme, la drept vorbind, ne-au interesat în primul rând și pe noi, oaspeții conferinței, ele avînd o strînsă legătură cu problemele de la noi (de pildă, ceramica slavă).

Seria comunicărilor a fost deschisă de prezentarea rezultatelor cercetărilor asupra celor mai vechi așezări omenești pe teritoriul Poloniei, din epoca paleolitică. Ele au continuat, apoi, tratînd, rînd pe rînd, problemele fundamentale ale istoriei străvechi, vechi și medii: dez-

voltarea societății în perioada comunei primitive, descompunerea acestei orînduirii, apariția și formarea semințiilor slave, nașterea societății divizate pe clase și, ca o urmare a ei, nașterea primelor formațiuni de stat slavo-polone.

Nu vom înșira aici toate rezultatele expuse prin comunicări. Ne mulțumim să subliniem doar noutatea unor rezultate la care s-a ajuns, prin cercetările ultimilor ani, cu privire la puternicele înjghebări de organizații tribale slave încă de pe la mijlocul mileniului I î.e.n. (Biskupin) și la formarea mult mai timpurie decît se credea a unor orașe și state slavo-polone (sec. VIII—X e.n.).

Din rîndul arheologilor polonezi care au adus cele mai importante contribuții la lămurirea variatelor probleme, se remarcă în primul rînd prof. dr. W. Hensel, directorul Institutului de istorie a culturii materiale, prof. dr. Zd. Rajewski, dir. adj. al aceluiași institut, prof. dr. I. Kostrzewski, prof. dr. W. Antoniewicz, prof. L. Sawicki, prof. dr. Holubowicz și alții.

Discuții ample au urmat după fiecare comunicare, lămurind și mai bine problemele.

Din rîndul delegaților străini, au luat cuvîntul la conferință, vorbind de rezultatele cercetărilor proprii sau ale arheologilor din țara respectivă, profesorii P. N. Tretiakov, B. A. Ribakov, din U.R.S.S., I. Filip din R.P. Cehoslovacă și C. Daicoviciu din R.P.R., contribuind, astfel, la realizarea schimbului de experiență urmărit de conferință.

Învățămintele bogate trase de pe urma comunicărilor și discuțiilor au fost magistral sintetizate în cuvîntarea de încheiere, rostită de prof. dr. W. Hensel, urmată de un proiect de hotărîre adoptat de plenul conferinței.

Participanții străini la conferință au vizitat, apoi, timp de o săptămîină, cîteva șantiere, diferitele muzee arheologice din Varșovia, Poznan și Cracovia, precum și admirabilele monumente istorice, datînd încă din cele mai vechi timpuri ale evului mediu polonez (sec. XI și urm.).

Azi în Polonia se află în plină activitate mai multe șantiere arheologice mari, oarecum permanente (cum e de pildă cel de la Biskupin la nord-est de Poznan, sau cel de la Gdansk și Igolomia), alături de o serie de șantiere mai mici. Numărul muzeelor arheologice și de istorie e considerabil: patru muzee mari de stat (în Varșovia, Poznan, Lodz și Cracovia), zeci de muzee provinciale cu mai multe secții (Wroclaw, Szczecin, Lublin etc.) și sute de muzee mai mari sau mai mici în diferite localități, avînd și secții arheologice.

Învățămintul arheologiei se bucură de o atenție deosebită în universitățile poloneze. El este introdus în universități ca studiu al „istoriei culturii materiale”, îmbrățișînd următoarele ramuri: arheologia Poloniei, arheologia clasică și orientală, etnografia și arheologia evului mediu și modern.

Cu această ocazie, am aflat că pentru muzee și conservarea monumentelor istorice în Polonia există o Administrație centrală a muzeelor și monumentelor istorice în cadrul Ministerului Culturii și al Artelor. Este de-a dreptul surprinzătoare metoda și tehnica valorificării rezultatelor săpăturilor prin muzeele permanente sau prin expozițiile temporare și volante ce se organizează. Îmbinarea celor mai pretențioase cerințe ale științei cu sarcinile dictate de misiunea didactico-educativă a muzeelor, puse în slujba culturalizării maselor, este în chip desăvîrșit rezolvată de muzeologii polonezi. Inventivitatea muzeologilor de a găsi cele mai potrivite mijloace pentru a ilustra cît mai instructiv diferitele aspecte ale desfășurării vieții omenești și ale dezvoltării neîncetate a societății în cursul mileniilor și veacurilor e într-adevăr uimitoare.

Vizitarea acestor șantiere, a muzeelor, bibliotecilor și atelierelor de conservare și preparare a obiectelor arheologice, discuțiile cu specialiștii în însăși cabinetele lor de lucru sau pe teren, ne-au convins și mai mult că arheologii polonezi stau vrednic alături de întreg poporul polonez ce-și clădește cu entuziasm patria socialistă.